

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Освітня програма Фізична культура.

Спеціальність 017

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “___” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка і психологія вищої школи
Освітня програма	017 Фізична культура
Спеціальність	Фізична культура і спорт
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	другий (магістерський)
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	1 / I
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Дисципліна забезпечує набуття знань здобувачами вищої освіти знань у галузі педагогіки та психології вищої школи, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості педагогічної майстерності викладача, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.

Мета та цілі курсу

Мета: забезпечити опанування здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти основами історії та теорії вищої освіти, дидактики вищої школи та концептуальних засад виховання студентської молоді для підготовки їх до викладацької діяльності у ЗВО, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду, основ педагогічної майстерності.

Завдання:

- ознайомити з основами науки, історією та дидактикою вищої школи;
- розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу;
- навчити організовувати освітній процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання;
- ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;
- підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО;
- розкрити структуру педагогічної майстерності викладача, основні шляхи її вдосконалення, зробивши наголос на ролі та методах професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

Компетентності

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, у процесі навчання, на основі поєднання спеціально предметних знань та вмінь з набутим досвідом дослідницької/інноваційної діяльності в системі вищої освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

ЗК 9. Здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ЗК 10. Здатність до використання інноваційних і комунікаційних технологій, провадження інноваційної діяльності (Softskill).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Здатність виявляти потенційні зв’язки освітньої теорії, освітньої політики та практики, розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

СК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання.

СК 4. Обізнаність з різними рівнями суб’єкт-суб’єктної взаємодії учасників освітнього процесу.

СК 5. Розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

СК 12. Здатність здійснювати ефективну організацію освітнього процесу у ЗВО на основі знань теорії й практики організації освітніх систем, основних вимог до професійної діяльності педагога, викладача.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Розробляти програми педагогічних інтервенцій.

ПРН 5. Розробляти освітні просвітницькі матеріали та програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв’язок, оцінювати якість.

ПРН 8. Вирішувати проблеми етики партнерської суб’єкт-суб’єктної взаємодії, етики спілкування з опертям на загальнолюдські цінності та норми закону.

ПРН 10. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 11. Здійснювати аналіз стану вищої освіти та визначати потенціал системи освіти ЗВО, створювати умови конструктивної взаємодії з суб’єктами освітнього процесу і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат.

3. Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / Вибірковий
1	017	перший	Нормативний

Тематика курсу			
Тема	Лекція	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти. Предмет педагогіки вищої школи. Функції та завдання педагогіки вищої школи. Основні категорії курсу. Методи наукових досліджень ПіПВШ.	2 год		4 год Презентаційний матеріал з розвитку вищої освіти в Україні в різні часові періоди
<i>Теми 1-2.</i> Цілі Болонського процесу, визначальні властивості європейської вищої школи. Формування європейської та світової співдружності університетів. Тенденції розвитку системи вищої освіти у європейських країнах.		4 год	6 год Дослідження та характеристика етапів Болонського процесу. Тестування
Тема 2. Вища освіта України в контексті вищої освіти в світі. Педагогіка вищої школи як наука. Предмет і структура методології педагогіки вищої школи. Поняття, структура та основні завдання педагогічного процесу у ЗВО. Етапи педагогічного процесу.	2 год		4 год Порівняння освітніх систем. Тестування
<i>Тема 3.</i> Становлення і розвиток педагогіки вищої школи як науки. Розвиток університетської освіти в Україні та зарубіжжі.		2 год	4 год Презентаційний матеріал. Тестування. Квест
Тема 3. Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти. Закономірності та принципи навчання у закладах вищої освіти України.	2 год		4 год Тестування. Характеристика принципів навчання.
<i>Тема 4-5.</i> Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі.		4 год	4 год Доповідь з презентаційним матеріалом щодо особливостей навчання у вищій школі країн Європи. Тестування
<i>Тема 6.</i> Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації. Форми та методи організації навчання у вищій школі. Навчальні плани, програми. Поняття, функції і види засобів навчання. Підвищення ефективності навчального		2 год	4 год Скласти навчальний план, силабус, робочу навчальну програму (на вибір здобувача). Есе щодо підвищення

процесу у ЗВО шляхом застосування технологій електронного навчання та мультимедійних технологій.			ефективності навчального процесу у ЗВО
Тема 4. Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді. Мета і завдання виховання у ЗВО. Основні напрями виховання у вищій школі. Фактори соціалізації особистості студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі, її види та умови ефективності. Особливості діяльності навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи. Виховна робота в академічній групі. Роль та функції куратора студентської групи. Форми виховної роботи зі здобувачами вищої освіти.	2 год		4 год Скласти модель виховного заходу зі здобувачами вищої освіти різних років навчання (тема за вибором здобувачів). Тестування. Скласти квест з виховним акцентом
Тема 5. Основи психології ВШ. Предмет, основні категорії, завдання психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань. Психологічні передумови і показники успішності здобувачів вищої освіти у навчально-професійній діяльності. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.	2 год		4 год Тестування. Охарактеризувати суперечливості та кризи студентського віку.
Тема 6. Особливості інклюзивного навчання у ВШ. Інтерактивні методи навчання у ЗВО України та зарубіжжя. Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання та соціокультурної адаптації здобувачів вищої освіти. Аспекти організації інклюзивного освітнього середовища, професійної підготовки викладачів до роботи в нових умовах.	2 год		4 год Презентаційний матеріал щодо особливостей готовності ЗВО до інклюзивного освітнього процесу в Україні та країнах ЄС.
Тема 7. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу Особливості		2 год	6 год Есе «Сучасний викладач очима здобувачів вищої освіти». Тестування

діяльності викладача. Психолого-педагогічна майстерність викладача, її складові.			
<i>Тема 8. Основи педагогічного менеджменту системі вищої освіти.</i> Органи управління освітою у вищій школі. Психологічні особливості колективу викладачів. Соціально-психологічні особливості управління викладацьким колективом кафедри/структурного підрозділу ЗВО.		2 год	4 год Аналіз системи менеджменту ЗВО України та країн Європи. Тестування.
<i>Тема 9. Педагогічна майстерність викладача.</i> Складові педагогічної майстерності. Особливості професіоналізму. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Правові основи діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи.		2 год	4 год Особливості самопрезентації викладача. Педагогічна імпровізація. Психологічні аспекти спілкування викладача і студента. Тестування
ВСЬОГО	12	18	60

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	15
Самостійна робота	15
Індивідуальне/творче завдання	20
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Література

Основна

- Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Завгородня Т.К., Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. / За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
- Завгородня Т., Стражнікова І. Проблеми педагогіки вищої школи: історія, сучасність, перспективи. *Збірник наукових праць*. Івано-Франківськ: «НАІР», 2018. 284 с.
- Завгородня Т.К. Зарубіжний досвід моніторинга якості вищої освіти в дослідженнях вітчизняних науковців. *Педагогічний альманах*. Збірник наукових праць. Випуск 45. Херсон. 2020. С.165-171. DOI: 10/ 37915/ ra.vi45.
- Завгородня Т.К. Культурологічний аспект в освіті України: історія і сучасність. *Розвиток польської та української освіти і педагогічної думки (XIX - XXI ст.)*. Т.7 (культура в освіті). Вроцлав, 2017. С. 33-43.
- Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Педагогіка вищої школи: історія, сучасність, перспективи. *Монографія*. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 270 с.

6. Концепція розвитку громадянської освіти. URL:<https://mon.gov.ua> > app > media > gromadske-obgovorennya > 2018/01/18
7. Новак М. Розвиток ключових компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання у процесі вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи». *Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки*. 2018. Вип. 5. С. 316-331.
8. Плахотнік О., Плахотнік О., Стражнікова І. Стратегічні напрями удосконалення освітнього процесу у вищій школі в сучасних умовах соціокультурного розвитку. *Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: збірник тез доповідей науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю* (Івано-Франківськ, 17 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. 313 с. С. 209-213. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12324>
9. Савченко Н. Професійний імідж викладача як складова його педагогічної майстерності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2018. Вип. 17. С. 91-96.
10. Семенова А. В. Педагогічна майстерність викладача вищої школи XXI століття: синергія віртуального і реального в освітньому просторі. *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2019. № 2. С. 40-48.
11. Стражнікова І. В. Практико-орієнтоване впровадження педагогічних умов формування толерантності у майбутніх викладачів закладів вищої освіти України. *Наука, освіта і суспільство: світові тенденції та регіональний аспект: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (Полтава, 8 квітня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. 65 с. С. 10-13. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12193>
12. Стражнікова І. Розвиток вищої освіти у розрізі сучасних наукових досліджень. *Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції «Розвиток вищої освіти в Україні: виклики XXI століття»* (Івано-Франківськ, 07 березня 2019 р.). Електронний ресурс: conference.ru.if.ua.

Додаткова

1. Борисенко В. В., Гагіна Н. В. Компетентнісне навчання в контексті мовної підготовки студентів вищої школи. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія*. 2017. № 1. С. 149–154.
2. Головка Н., Балашова С. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу як складова навчально-виховного процесу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. 2017. Вип. 2. С. 21-25.
3. Мітіна С. В. Комунікативна компетентність як один зі складників педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки*. 2017. Вип. 6(2). С. 59-63.
4. Сиротін О. С. Аналіз досвіду професійної підготовки викладачів вищої школи у США. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія*. 2015. № 2. С. 37–41.
5. Скробач Н. В., Вишиванюк В. Ю., Шаповал О. А. Педагогічна майстерність викладача в сучасній педагогічній технології. *Галицький лікарський вісник*. 2017. Т. 24, № 2. С. 71-73.
6. Томашевська М. О. Підготовка майбутніх викладачів вищої школи до професійної взаємодії як соціально-педагогічна проблема. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія*. 2017. Вип. 1. С. 95-98.
7. Ябчанка Р., Стражнікова І. Позитивні та негативні сторони використання інноваційних технологій у навчальному процесі закладів вищої освіти. *Матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»* (Переяслав-Хмельницький, 28 листопада 2018 р.). С. 429-431. URL: <http://confscientific.webnode.com.ua>
8. Inna Strazhnikova, Inha Jehorova, Solomiia Matsola, Mykhailo Matsola, Oleg Tkach. Teacher Education for VET in the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University under the Erasmus+ Project ITE-VET. *Thomas Deissinger, Vera Braun (eds.) Improving teacher education for applied learning in the field of VET*. Waxmann 2018, Münster-New York. 265 p. P. 211-231 (Print-ISBN 978-3-8309-3960-3. E-Book-ISBN 978-3-8309-8960-8).

6. Контактна інформація

Кафедра	педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	д.пед.н., проф. Стражнікова Інна Василівна
Гостьові лектори	Запрошені викладачі з закладів вищої освіти України (https://kpiibs.pnu.edu.ua/Договори-про-співпрацю/).
Контактна інформація викладача	inna.strazhnikova@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, зокрема умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Діяти відповідно до Положення мпро організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Здобувач може отримати додаткові бали згідно « Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Неформальна освіта

Неформальна освіта зараховується згідно – [Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.\)](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf)
https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач:

д.пед.н., проф. Інна СТРАЖНИКОВА